

RECENZIE

ION COJAR, *Maestri ai teatrului românesc în a doua jumătate a secolului XX*,
UNATC PRESS, 2006, 200 p.

În seria *Maestri ai teatrului românesc în a doua jumătate a secolului XX*, din care au apărut deja studiile destinate lui Crin Teodorescu și Radu Penciulescu volumul destinat lui Ion Cojar cuprinde date biografice, spectacologie, opinii critice și mărturisiri menite a contura multiplele ipostaze ale regizorului autor și profesor creator implicat total în realizarea actului teatral. Într-o confesiune recentă, Ion Cojar rememorează puținele, de altfel, momente când pe scenă, a devenit actor, ca atunci când l-a înlocuit pe Emil Botta în spectacolul *Cei din Dangaard* sau când a realizat un rol din spectacolul *Numele Trandafirului*, nostalgia venind din impulsul primei cariere alese, actoria. Ca student la regie, (profesie spre care-l recomandă cultura sa umanistă) îl are ca profesor pe A.I. Maican, la rândul său actor și regizor, pe Ion Sahighian și Mony Ghelerter. Ca tânăr asistent la clasa Aurei Buzescu, urmărește nu numai evoluțiile tinerilor aspiranți la gloria scenei ci și evoluțiile marilor actori ai timpului: Aura Buzescu, Gheorghe Storin, Ion Manolescu și stimulat de această disciplină devine cu timpul titularul catedrei Arta actorului. *Regizorul-pedagog* și *Pedagogul-regizor* sunt cele două capitole menite să contureze personalitatea duală a creatorului.

Ion Cojar a semnat regia la peste o sută de spectacole în țară și în străinătate și a beneficiat de o specializare la Academia de Muzică și Interpretare la seminarul „Max Reinhard” de la Viena (1962-1963). Spectacolele sale au primit premii de creație și s-au caracterizat, în general, prin echilibrul clasic al compoziției și rafinamentului culturii sale solide care i-a permis să descifreze subtilitățile textului dramatic cu rafinament și fără ostentație. Spectacolele sale au în

comun dorința de valorizare a actorilor, ele descoperind tinere talente și redescoperind valențe latente la actorii puțini utilizați de alți regizori. Pe Leopoldina Bălănuță o revelează în spectacolul *Prima întâlnire* de Tatiana Stânina pe care-l pune în scenă în 1961. Eugenia Dragomirescu atrage atenția cu marele său salut în rolul Ea din *Nu sunt turnul Eiffel* de Ecaterina Oproiu, spectacol montat la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț (1968), în care aceasta îl avea ca partener pe Virgil Ogășanu în care Ion Cojar vede „cel mai modern actor din promoția lui”.

Vasa Jeleznova de Maxim Gorki (1987) îi oferă Florinei Cercel „un rol din categoria celor ce își pun amprenta asupra unei întregi cariere”, realizând un spectacol în care „fețele personajului titular sunt, parcă, imprevizibile”. De altfel, Ion Cojar consideră că pedagogia artei actorului a reprezentat pentru el o vocație deoarece „la această disciplină nu se reproduc numai structuri fixe, ci se însușesc metode de producere și reproducere a unor structuri vii”.

Prezența actorului capabil să repereze nu doar sentimentele ci și senzații asigură spectacolului elementul durabil, prelungit în memoria spectatorilor chiar și atunci când el a încetat. Spectacolul *O batistă pe Dunăre* de D.R. Popescu în 1997 pe scena Teatrului Național București devine prin distribuirea a trei mari artiste din teatre diferite, Leopoldina Bălănuță (Teatrul Mic), Ileana Stana Ionescu (Teatrul Național) și Mariana Mișuț (Teatrul Bulandra) „un adevărat regal de actorie” și un moment de referință în spectacologia românească.

IOLANDA BERZUC

